

Atatürkçülük, Türk devletini ve toplumunu her alanda çağdaşlaşmasını hedefleyen bir düşünce sistemidir. **Atatürk'ün en büyük hedefi; aklın ve bilimin ışığında, ülkemizi çağdaş uygar milletler seviyesinin üzerine çıkarmaktır.**

Atatürkçü düşünce sisteminin oluşmasında; Atatürk'ün doğup büyüdüğü ortam, ülkenin siyasi ve ekonomik yönden kötü durumu, Fransız İhtilali sonucu yayılan özgürlük ve milliyetçilik fikirleri, yaşadığı şehirler, milli olaylar, okuduğu okullar, okuduğu kitaplar, Türkçülüğü savunan Namık Kemal, Tefik Fikret, Ziya Gökalp gibi yazarlar ile hak ve özgürlüğü savunan Jan Jak Russo, Voltaire gibi yazarlar etkili olmuştur.

Atatürk İlkeleri

1) CUMHURİYETÇİLİK: Cumhuriyet; yönetimin bir kişiye ya da gruba değil, millete ait olduğu yönetim şeklidir. Cumhuriyetçilik; cumhuriyet rejimini benimseme, koruma ve yüceltmeyi amaçlar.

- TBMM'nin açılması
- Saltanat ve halifeliğin kaldırılması
- Cumhuriyet'in ilanı
- Siyasal partilerin kurulması
- Kadınlara seçme ve seçilme hakkının tanınması
- 1921 ve 1924 Anayasaları'nın hazırlanması

2)MİLLİYETÇİLİK: Milletini sevmek, görevini en iyi şekilde yapmak ve ülkeye gönülden bağlı olmaktır. Irkçı değildir. Başka milletlere de saygı esastır.

- “Ne Mutlu Türk'üm Diyene” M.Kemal Atatürk
- Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Açılması
- Yeni Türk Devleti'nin kurulması
- Kapitülasyonların kaldırılması
- Türk Dil ve Tarih Kurumu'nun kurulması
- Kabotaj Kanunu'nun çıkarılması

3)HALKÇILIK: Halk yararına yapılan her türlü faaliyeti kapsar. Devlet; ayırım yapmaksızın tüm halka eşit hizmet götürmekle yükümlüdür. Kısaca Halkçılık = Eşitlik...

- Soyadı Kanunu'nun kabulü
- Medeni Kanunu'nun kabulü
- Saltanatın kaldırılması
- Tevhid-i Tedrisat (öğretimin birleştirilmesi) kanunu
- Aşar vergisinin kaldırılması

4)DEVLETÇİLİK: Ekonomide halkın gücünün yetmediği büyük yatırımların devlet eliyle yapılması ve özel girişimcilere öncü olma anlayışıdır. Ekonomik kalkınma, yatırım, üretim, sermaye, kalkınma planı gibi kavramlar devletçilik ilkesi ile ilgilidir.

- Sümerbank, Etibank, Maden Tetkik Arama Enstitüsü, Et ve Balık Kurumu vb. devlet kuruluşları ile fabrikaların ve barajların kurulması, İzmir İktisat Kongresi ve özel teşebbüsün desteklenmesi gibi...

5)LAİKLİK: Din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması, kişilerin din, ibadet ve vicdan özgürlüğünün sağlanmasıdır. Ayrıca devlet düzeninin ve hukuk kurallarının, dine değil akla ve bilime dayandırılmasıdır. Akılcılık, bilimsellik, din ve inanç özgürlüğü, ibadet serbestliği gibi kavramlar laiklik ilkesini çağırıştırır.

- Saltanatın ve Halifeliğin kaldırılması
- Şer'iyeye ve Evkaf Vekaleti'nin yerine Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün kurulması
- Yukarıdaki yenilikler yönetimin laikleşmesinde etkili olmuştur.
- Eğitim ve öğretimin birleştirilmesi: Eğitimin laikleşmesi hedeflenmiştir. (Tevhid-i Tedrisat kanunu)
- Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması: Toplumsal alanda laikleşme amaçlanmıştır.
- Medeni Kanun'un kabulü: Hukukun laikleşmesi sağlanmıştır.
- Kılık-Kıyafet Kanunu: Kara çarşaf yasaklanmış, din adamlarının ibadet yerleri dışında dini kıyafetler giymesi sınırlandırılmıştır.

6)İNKILAPÇILIK(Devrimcilik): İnkılap; siyasi, sosyal ve ekonomik alanlarda yapılan köklü değişikliklerdir. İnkılapçılık; daha doğruya ve daha çağdaşa yönelme yenilikleri benimseme, koruma ve savunmadır. Çağdaşlaşma,

Atatürkçülük, Türk devletini ve toplumunu her alanda çağdaşlaşmasını hedefleyen bir düşünce sistemidir.

Hayatta en hakiki mürşit; İlimdir, fendir.

batılılaşma, ilerleme, dinamizm, durağan olmama gibi kavramlar bu ilke kapsamına girer. O yüzden bütün yapılan yeniliklerin inkılapçılıkla alakası vardır.

Yukarıda Atatürk ilkeleri ve bu ilkeler doğrultusunda yapılan bazı yenilikler verilmiştir. Burada yazılanlardan başka, bu ilkeler doğrultusunda yapılan yenilikler olduğu unutulmamalıdır. Ayrıca bazı yeniliklerin sadece bir ilke ile ilgili olmadığı, birkaç ilke ile alakalı olduğu çözülecek sorularda göz önünde bulundurulmalıdır.

Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasının ardından, barış görüşmeleri başlamadan önce **1 Kasım 1922'de Saltanat kaldırıldı**. Babadan oğula geçen padişahlık yönetimi son buldu. **Halkın egemenliği** sağlandı ve Lozan görüşmelerine padişahın katılması önlenildi. Yönetimde iki başlılık sona erdi. Kurtuluş savaşının ilk yıllarında halk arasında tepkilere yol açmamak, milleti bölmemek, halkı sadece kurtuluş mücadelesi etrafında birleştirmek için Atatürk, saltanatı kaldıracağını açık bir şekilde ifade etmemiş, Kurtuluş Savaşı sonrası uygun ortamı beklemiştir.

Ankara, 13 Ekim 1923'te Başkent yapılmıştır.

-Yurdun her yerine hemen hemen eşit mesafede olması

-Haberleşme imkanının kolay olması

-Ulaşım imkanının kolay olması

-Güvenli bir yer olması

-Kurtuluş Savaşı'nda işgal edilmeyen ve Kurtuluş Savaşı'nın yönetim merkezi olması, TBMM'nin burada açılmış olması sebebiyle Ankara başkent ilan edilmiştir.

29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilan edilerek devletin rejim (yönetim) sorunu çözülmüştür. Ulusal egemenlik pekiştirilmiş ve yapılacak yeniliklere uygun ortam hazırlanmıştır. Devletin adı ve rejimi belli oldu. Devlet başkanlığı sorunu çözüldü. Atatürk'ün en büyük eseri Türkiye Cumhuriyeti Devleti'dir.

Saltanatın kaldırılmasının ardından **halifelik** makamı bir süre daha devam etti Ancak halifenin padişah gibi hareket etmesi, padişah olmak için halkı kışkırtması üzerine **3 Mart 1924'te Halifelik** kaldırılmış din ve devlet işleri birbirinden ayrılmıştır. Halifeliğin kaldırılması, laik yönetime geçişte önemli bir adım olmuştur. Milli egemenliği sağlama yolunda da önemli bir adımdır.

M.Kemal uygun ortam ve zamanı beklediği için saltanatla birlikte halifeliği kaldırmamış sonraya bırakmıştır.

Şeriye ve Evkaf vekâleti kaldırılmıştır. Yerine, din konusunda halkı aydınlatmak ve din ile olan işleri yürütmek için Diyanet İşleri Başkanlığı; vakıf mallarını korumak, yaşatmak ve işletmek için Vakıflar Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

Erkan-ı Harbiye Vekâleti kaldırıldı. Yerine, Genel Kurmay Başkanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı kurulmuştur.

Cumhuriyetin ilanından sonra **1924 Anayasası** kabul edildi. Bir devletin dayandığı temel esasları içeren ve yönetim biçimini gösteren temel yasadır. 1924 Anayasası Cumhuriyet tarihinin en uzun süre yürürlükte kalan anayasasıdır.

Her devletin bir hukuk sistemi vardır. Osmanlı Devleti de dinî kuralları esas alan ve “şer’i hukuk” diye bilinen bir hukuk sistemi geliştirmişti. Çok uluslu bir yapıya sahip olan Osmanlı Devleti'nde her millet kendi dinî inanışlarına göre muamele görüyordu. Dinî kurallara göre çözülemeyen hususlarda ise yöneticiler tarafından oluşturulan “örfi hukuk” kuralları geçerliydi.

Osmanlı Devleti'nin güçlü olduğu dönemlerde bazı devletlere tanıdığı kapitülasyonlar hukuk sistemine de zarar vermişti. Kapitülasyon verilen devletlerin vatandaşları, Osmanlı ülkesinde bulunsalar dahi Osmanlı kanunlarına tabi olmuyorlardı. Bu kişiler suç işleseler dahi devlet onları yargılayamıyordu. Bu hem devletin hem de yargının bağımsızlığı açısından önemli bir sorundu. Bunun yanında bazı azınlıklar, kapitülasyon verilen devletlerin vatandaşlığına geçerek hukuk denetiminden kurtulmaya çalışıyorlardı.

Osmanlı yöneticileri, hukuk sistemindeki sorunları çözebilmek için Tanzimat Dönemi'nden itibaren çeşitli çalışmalar yaptılar. Avrupa hukuk sisteminden yararlanmaya çalıştılar. Birçok kanun Avrupa dillerinden Türkçeye tercüme edilerek uygulanmaya başlandı. Yeni kanunlara göre hüküm verecek yeni mahkemeler kuruldu. Ancak bunlar yapılırken eski kanunların ve mahkemelerin yaşamasına izin verildi. Bunun sonucunda hukuk sisteminde, eski ve yeni karmaşasından kaynaklanan ikilik ortaya çıktı. Bu durum hukuk alanında yeniliklerin yapılmasına neden oldu.

-1926 yılında **Medeni Kanun** çıkarıldı ve mecelle kaldırıldı. Kadın-erkek eşitliği sağlandı. Tek eşle evlilik, kadına boşanma, mirasta eşitlik ve resmi nikah hakkı tanınmıştır. Böylece ailenin kuruluşu ve işleyişi çağdaş kural ve kanunlara bağlandı.

Uyarı: Medeni Kanun sadece Aile hukukunu düzenleyen kurallardır. Yani **Medeni Kanunla Kadınlara siyasi haklar verilmemiştir.**

Tevhid-i Tedrisat (Öğretim birliği) Kanunu ile bütün okullar Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmış ve okullarda aynı programların okutulmasına başlandı ve eğitimde birlik sağlandı. Medrese – mektep ayrımı sona erdi. Eğitimin laikleşmesi yönünde önemli bir adım atıldı.

Arapça, okuması ve yazması zor bir dildi. Türk insanına uymuyordu. Mustafa Kemal okuma yazmanın

yaygınlaştırılması ve çağdaşlaşma için Latin alfabesinin kullanılmasını istiyordu. Bu nedenle **1 Kasım 1928'de Latin alfabesi** kabul edildi. Yeni Türk alfabesini tanıtmak ve okuma yazmayı yaygınlaştırmak amacıyla **Millet Mektepleri** açıldı. M.Kemal başöğretmen seçildi.

Mustafa Kemal, Türklerin geçmişte büyük devletler kurduğunu belirterek Milliyetçilik esasına dayalı **Türk Tarih Kurumu**'nu kurdu. Amacı; Türk tarihini gençlere öğretmek ve Türklerin kökenini araştırılmasıydı.

Mustafa Kemal Türkçeyi yabancı dillerin etkisinden kurtarmak amacıyla **Türk Dil Kurumu**'nu kurdu. Amaç; Türkçeyi zenginleştirmek ve Türkçeyi diğer dillerin etkisinden kurtararak geliştirmektir.

1 Kasım 1933'te Mecliste **üniversite reformlarını** açıklamış bu doğrultuda Darülfünun yerine modern eğitime uygun olan İstanbul Üniversitesi açılmıştır. Dışarıdan getirilen öğretim üyeleri ile de modern ve bilimsel eğitim başlatıldı. İstanbul Üniversitesi kendinden sonra açılacak üniversiteler örnek oldu. Yapılan üniversite reformları Atatürk'ün bilimsel gelişme ve kalkınmaya verdiği önemi gösterir.

Atatürk sanat ve spora çok büyük önem vermiştir. Cumhuriyet'in ilk yıllarında müzik öğretmeni ve sanatçı yetiştirmek amacıyla Ankara'da Musiki Muallim Mektebi açılmıştır.

1937 yılında Resim ve Heykel Müzesi açılmıştır.

Yukarıda sayılan yeniliklerden başka **toplumsal alanda** da pek çok yenilik yapılmıştır.

-Avrupa ile ticari ve ekonomik alanda uyum sağlamak amacıyla uzunluk ve ağırlık ölçülerinde değişiklik yapılmış, hafta sonu tatili cumadan pazara alınmış, miladi takvim kullanılmaya başlanmıştır.

-Kılık-kıyafet, şapka kanunu ile Türk insanının daha çağdaş bir dış görünümüne sahip olması amaçlanmıştır.

-**Soyadı kanunu** ile insanlar arasında ayrımcılığa sebep olan ünvanlar ve lakaplar kaldırılarak toplumda eşitlik sağlanmış, ayrıca soyadı olmadan öneki karışıklıklar giderilmiştir.

Osmanlı döneminden kalan ve dini toplantıların yapıldığı Tekke ve zaviyeler, zamanla siyasi çalışmalar içerisine girmeye ve bazıları da halkın dini duygularını kullanarak çıkar elde etmeye başladılar. Bu nedenle 30 Kasım 1925 tarihinde çıkarılan bir kanunla tekke, zaviye ve türbeler kapatıldı. Ayrıca aynı kanunla şeyh, derviş, baba, dede gibi ünvanların kaldırıldı.

Kadınlara Seçme ve Seçilme Hakları: 1930 yılında kadınlara belediye seçimlerine katılma hakkı, 1933'de muhtarlık seçimlerine katılma hakkı, 1934'de milletvekili seçme ve seçilme hakkı verildi. **Türk kadını seçme seçilme hakkını birçok Avrupa kadınından önce elde etmiştir.**

Kurtuluş Savaşı kazanıldıktan sonra **ekonomik yönden zor durumda olan devletimizde yapılacak olan ekonomik çalışmaları belirlemek ve planlamak, Milli ekonomiyi kurmak** amacıyla **İzmir İktisat Kongresi** düzenlendi, **Misak-ı İktisadi** adında bir ekonomi programı hazırlandı. Bu programa göre halk, yerli malı kullanmaya teşvik edildi, yabancıların elindeki fabrikaların satın alınarak millileştirilmesi istendi.

Siyasal alanda yapılan İnkılâplar	1-Saltanatın kaldırılması (1 Kasım 1922) 2- Cumhuriyetin İlanı (29 Ekim 1923) 3- Halifeliğin kaldırılması (3 Mart 1924) 4- Çok Partili Rejim denemeleri 5- Türkiye'nin yeniden idari yapılanması ve Ankara'nın Başkent ilan edilmesi(13.10.1923)
Hukuk alanında yapılan İnkılâplar	1- Teşkilatı Esasiye kanununun kabulü (1921 anayasası)- 20 Ocak 1921 2- 1924 Anayasasının kabulü- 20 Nisan 3- Türk Medeni Kanununun kabulü- 04.02.1926 ** Borçlar kanunu: İsviçre'den, Ticaret Kanunu Almanya'dan, Ceza kanunu, İtalya'dan alınmıştır.(1928)
Eğitim-Kültür alanında yapılan İnkılâplar	1- Tevhid-i tedrisat kanununun kabulü (3 Mart 1924) 2- Yeni Türk harflerinin kabulü (1 Kasım 1928) 3- Türk Tarih Kurumu'nun kurulması(15 Nisan 1931) 4- Türk Dil Kurumu'nun kurulması(2 Temmuz 1932) 5- İstanbul Üniversitesinin kurulması (1933) 6- Dil-tarih ve Coğrafya Fakültesinin açılması (1933) Kültür ve sanat ile ilgili, Resim, Müzik gibi güzel sanatlar alanında ve spor alanında birçok yenilikler yapılmıştır.
Sosyal(toplumsal) alanda yapılan İnkılâplar	1- Tekke, Zaviye ve Türbelerin kapatılması(1925) 2- Kılık kıyafet değişikliği ve Şapka kanunu (1925) 3- Takvim, saat ve Ölçülerde değişiklik 4- Soyadı kanununun kabulü(21 Haziran 1934) 5- Kadınlara seçme seçilme haklarının tanınması Çeşitli sağlık kuruluşlarının ve sosyal yardımlaşma kuruluşlarının kurulması.
Ekonomi alanında yapılan İnkılâplar	1- İzmir İktisat Kongresinin toplanması ve Misak-ı İktisadi (iktisadi ant)'nin kabulü.(1923) 2- 1924- İş bankası, 3- 1925- Sanayi ve Maadin Bankası 4- 1930- Merkez Bankası, 5- 1933-Sümerbank, 6- 1935- Etibank, 7- 1938- Denizbank kuruldu. 8- Kabotaj kanununun Kabulü (1 Temmuz 1926) 9- 1927- Teşviki Sanayi kanununun kabulü 10- **Aşar vergisi (köylüyü ezen peşin vergi) kaldırıldı (1925) **

Tarım milli ekonominin temeli kabul ediliyordu. Bu alanda gelişme sağlamak ve köylünün durumunu iyileştirmek için; Aşar vergisi kaldırıldı, köylünün ekonomik bakımdan rahatlaması sağlandı. Köylüye ucuz kredi vermek amacıyla Ziraat Bankası kuruldu. Tarım Kredi Kooperatifleri kuruldu. Üretimi artırmak amacıyla tohum ıslah çalışmaları yapıldı. Örnek çiftlik kurarak çiftçilere örnek olmak amacıyla Atatürk Orman Çiftliği kuruldu. Ankara Yüksek Ziraat Okulu açıldı.

Kabotaj Kanunu: Kendi liman ve kara sularımızı kullanma hakkı elde ettik.

Tam bağımsızlık için önemli bir adımdır. Artık bizim iznimiz olmadan hiçbir yabancı gemi limanlarımıza giremeyecek ve denizlerimizde bulunamayacaktır.

1927'de Teşvik-i Sanayi Kanunu çıkartıldı. Amaç; Özel sektörü sanayiye özendirme.

1929 Dünya Ekonomi krizinin çıkması, özel sektörün ekonomiyi yönetememesi ve yetmişmiş iş gücünün yeterli olmaması nedeniyle ekonomiyi düzeltmek için devlet ekonomiyi etkin olarak müdahale etmek zorunda kaldı. Devletçilik ilkesi uygulanmaya başlandı. Devletin ekonomiyi yönetmesine DEVLETÇİLİK denir.

Sosyal devlet anlayışına göre ülke yönetimi, halkın sağlığını koruyacak yasal düzenlemeleri ve çalışmaları yapmak zorundadır. Bu amaçla Milli Mücadelen çıkan halkın sağlık sorunlarını çözmek için ilk olarak Refik Saydam **Hıfzıssıhha enstitüsü** kuruldu. Ayrıca **Verem Savaş Dispanserlerinin açılması, aşı ve serum üretimi** sağlık alanında yapılan diğer çalışmalardır.

Atatürk'ün yazdığı, Kurtuluş Savaşı yıllarını ve cumhuriyetin kurulduğu yıllarda yapılan çalışmaları anlattığı en önemli eseri "**Nutuk**" tur. Atatürk kendi eliyle kaleme aldığı bu eserinde 1919'da Samsun'a çıktığı dönem ve sonrasında yaşadığı olayları, Cumhuriyetin ilk yıllarında 1927 yılına kadar yaptıklarını anlatmıştır. Nutuk kitabı ile Onuncu Yıl Nutku farklı şeylerdir.

Onuncu Yıl Nutku, Atatürk'ün, Cumhuriyet'in kuruluşunun onuncu yılı dolayısıyla 29 Ekim 1933'te Ankara Hipodrom'da yaptığı konuşmadır. Atatürk'ün 10.Yıl Nutku, hem Kurtuluş Savaşı'nın kimlere karşı, niçin ve nasıl verildiğini anlatan, ayrıca bu mücadelenin Cumhuriyet kurulduktan sonraki safhasında yapılması gerekenler ve yapılacak olanlar konusunda önemli bilgiler içeren önemli bir konuşmadır.

Atatürk, Gençliğe Hitabe'de ulaşılan başarıyı Türk gençliğine emanet etmiştir. **Gençliğe Hitabe**, Atatürk'ün gençlere verdiği önemi ve gençlerin bu millet, bu vatan için ne derece önemli olduğunu vurgulamıştır. Atatürk yaptığı bu konuşma ile vatan her durumda olursa olsun, bu vatani savunacak ve koruyacak olan kişilerin gençler olduğunu belirtmiştir.

ATATÜRK'ÜN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ

Vatan ve milletine olan düşkünlüğü, İdealistliği, Hakikati Arama Gücü, Yaratıcı Zihniyeti, Sabır ve Disiplin Anlayışı, İleri Görüşlülüğü, İyi Kalpliliği, Teşkilatçılık, Açık Sözlülüğü, İnsan ve Millet Sevgisi, Yersiz Acıma Gücünü Kontrol, Mantıklılığı, Çok Cepheliliği, Eğitimciliği, Sanatseverliği, Yöneticiliği, Rehberliği, Gurura Yer Vermemesi, Ümitsizliğe Ver Vermemesi, Metotlu Çalışması ...

Trablusgarp savaşı sırasında yerel halkı İtalyanlara karşı örgütleyip başarılar kazanması M.Kemal'in **teşkilatçılık** özelliğine örnektir.

Çanakkale savaşında düşmanın önceden nereden çıkarma yapacağını bilmesi M.Kemal'in ileri görüşlülüğü ve askeri yeteneğine örnektir.

Hem asker, hem devlet adamı hem de iyi bir öğretici olması onun **çok yönlülüğünün** kanıtıdır.

ATATÜRK İLKELERİ'NİN ORTAK ÖZELLİKLERİ

Atatürk ilkelerinin çeşitli ortak özellikleri vardır. Bu özellikler şunlardır:

*Atatürk ilkeleri Türk toplumunun ihtiyaçlarından doğmuştur. Bunların kabul edilmelerinde ve benimsenmelerinde, herhangi bir dış baskı ve taklitçilik yoktur.

*Her ilkenin anlam, kavram ve yapısını, Türk milletinin ruhuna, karakterine ve geleneklerine uygun düşen yönüyle değerlendirmek gerekir.

*İlkeleri birbirinden ayırıp tek tek değerlendirmek yanlış olur. Bunlar bir bütünün parçalarıdır. Milliyetçilik ilkesi halkçılıkla, halkçılık ilkesi cumhuriyetçilikle yakından alakalıdır.

*Dogmatik değildir, akla ve mantığa uygundur.

*Atatürk ilkeleri gerçeklere dayanan, geleceğe yönelik, birbirleriyle uyumlu ve tutarlı olması özelliği ile bir bütündür. Atatürk ilkeleri, Atatürkçü Düşünce Sistemi'ni meydana getirir.

*Dünyadaki pek çok mazlum milletlere örnek olmuştur, evrenseldir.

*Laik, demokratik anlayışa sahiptir, Milli egemenlik esas alınmıştır.

Atatürk İlkeleri ile Bütünleyici İlkelerin İlişkisi

Milliyetçilik

Milli Bağımsızlık

Milliyetçilik

Milli Birlik ve Beraberlik

Cumhuriyetçilik

Milli Egemenlik

Laiklik

Bilimsellik ve Akılcılık

İnkılâpçılık

Çağdaşlaşma ve Batılılaşma

Halkçılık ve Milliyetçilik

Yurtta Sulh, Cihanda Sulh

Bütün İlkeler

İnsan ve İnsanlık Sevgisi